

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 20.11.2007
KOM(2007) 722 v konečnom znení

**OZNÁMENIE KOMISIE
RADE A EURÓPSKEMU PARLAMENTU**

Príprava na „kontrolu zdravotného stavu“ reformy SPP

**OZNÁMENIE KOMISIE
RADE A EURÓPSKEMU PARLAMENTU**

Príprava na „kontrolu zdravotného stavu“ reformy SPP

1. SPOLOČNÁ POĽNOHOSPODÁRSKA POLITIKA DNES

1.1. Radikálne zreformovaná a výkonnejšia politika

Za posledných 15 rokov reagovala spoločná poľnohospodárska politika (SPP) na tlak európskej spoločnosti a rozvoj jej hospodárstva podstatnými zmenami. Nová fáza v tomto procese bola poznamenaná reformami v rokoch 2003/2004 tým, že sa prostredníctvom režimu jednotnej platby (Single Payment Scheme – SPS) zaviedli neviazané priame platby vo väčšine odvetví prvého piliera SPP a posilnil sa druhý pilier – politika rozvoja vidieka (RV). Tento proces pokračoval s reformami v odvetví cukru (2006) a v odvetví ovocia a zeleniny (2007) a naďalej pokračuje s nedávnymi právnymi návrhmi reformy v odvetví vína.

Podpora výrobcov je teraz do veľkej miery nezávislá od rozhodnutí v oblasti produkcie, čím sa umožňuje poľnohospodárom, aby sa v závislosti od signálov trhu rozhodovali sami, aby pri prispôbovaní sa zmenám v ich hospodárskom prostredí uprednostňovali potenciál svojich poľnohospodárskych podnikov a opierali sa oň a aby prispievali k zlepšeniu konkurencieschopnosti odvetvia poľnohospodárstva.

Výsledkom je, že reforma SPP splnila očakávania tým, že došlo k odklonu od pomoci na produkty, ktorá bola považovaná za pôvodcu problémov s nadbytkami v minulosti. Teraz sa ceny s dotáciou EÚ, ktorá sa všade znižuje, približujú cenám na svetových trhoch. Napriek zmenšeniu podielu EÚ na trhu so základnými produktmi konkurencieschopnosť poľnohospodárstva EÚ v kľúčových odvetviach narastá a EÚ je už najväčším vývozcom poľnohospodárskych produktov, a to najmä produktov s vysokou pridanou hodnotou. Zároveň je aj najväčším poľnohospodárskym dovozcom na svete a zostáva zďaleka najväčším trhom pre rozvojové krajiny.

SPP navyše rastúcou mierou prispieva k predchádzaniu rizík poškodzovania životného prostredia a k zabezpečeniu mnohých verejných statkov, ktoré naša spoločnosť očakáva. Podpora pre producentov je teraz závislá od dodržiavania štandardov v oblasti životného prostredia, bezpečnosti a kvality potravín a blaha zvierat.

Napokon, posilnenou politikou rozvoja vidieka sa podporuje ochrana životného prostredia a vidieckej krajiny a vytvára sa rast, pracovné príležitosti a inovácie na vidieku. Hoci rastúci počet vidieckych území EÚ bude ovplyvnený inými faktormi ako poľnohospodárstvo, vzdialené, nezaľudnené územia alebo územia veľmi závislé na poľnohospodárstve budú musieť čeliť zvláštnym výzvam z pohľadu hospodárskej a sociálnej udržateľnosti. Úloha agro – potravinárskeho odvetvia, ktoré stále predstavuje viac ako 4 % celkového HDP a 8 % celkovej zamestnanosti zostáva naďalej v mnohých vidieckych oblastiach kritická.

1.2. Ďalšie vylepšenia, ktoré treba mať v rámci „kontroly zdravotného stavu“ na zreteli

Vyššie uvedené vylepšenia ukazujú, že súčasná SPP sa od tejto politiky v minulosti zásadne líši a to napriek často paradoxnému rozdielu medzi výsledkami procesu jej reformy a niektorými s ňou spojenými dojmami (väčšina z nich sa týka obdobia pred

reformou). Avšak aby SPP zostala naďalej politikou súčasnosti aj budúcnosti, musí byť schopná zhodnotiť svoje nástroje, overiť či fungujú tak, ako by mali, identifikovať akékoľvek zmeny potrebné na dosiahnutie uvedených cieľov a musí byť schopná prispôsobiť sa novým výzvam.

Je nevyhnutné podniknúť ďalšie kroky – v rýchlo sa meniacom prostredí sa akákoľvek politika vytesaná do kameňa musí nutne stať zastaranou. SPP dokázala, že poľnohospodárstvo EÚ môže úspešne podniknúť takéto kroky a meniť sa, ale potrebuje umožniť poľnohospodárom, aby sa im rámci predvídateľnej politiky mohli prispôsobiť.

Reforma v roku 2003 bola prvým krokom k prispôbeniu SPP pre 21. storočie. Súhlas so všetkými prvkami reformy v roku 2003 nebolo možné dosiahnuť naraz. Z tohto dôvodu bolo v záverečnej dohode, ako aj v ďalších nasledujúcich reformách po roku 2003, stanovených niekoľko doložiek o preskúmaní.

Bez toho, aby zahŕňali zásadnú reformu existujúcej politiky, poskytujú tieto doložky o preskúmaní možnosť ďalších úprav v súlade s vývojom na trhu a vývojom v ďalších oblastiach. Témy, ktoré sú nimi pokryté, boli v tomto oznámení zoskupené pod pojmom „kontrola zdravotného stavu“ (KZS). Cieľom je dať odpoveď na tri hlavné otázky:

- Ako dosiahnuť účinnejší, efektívnejší a jednoduchší režim jednotnej platby?
- Ako upraviť nástroje trhovej podpory, pôvodne vytvorené pre Spoločenstvo šiestich členských štátov, tak, aby stále zodpovedali potrebám čoraz viac globalizovaného sveta a EÚ s dvadsiatimi siedmimi štátmi?
- Ako sa, prispôbením sa novým rizikám a príležitostiam, vysporiadať s novými výzvami od klimatických zmien po rastúci význam biopalív a vodného hospodárstva a so súčasnými výzvami, akými sú biologická rozmanitosť?

2. ZHODNOTENIE IMPLEMENTÁCIE A ZJEDNODUŠENIE REŽIMU JEDNOTNEJ PLATBY

2.1. Zjednodušenie režimu jednotnej platby

Kým nové členské štáty (ČŠ) môžu do konca roku 2010 využívať režim jednotnej platby na plochu (Single Area Payment Scheme – SAPS) (Bulharsko a Rumunsko do konca roku 2011), ČŠ EÚ – 15 musia režim jednotnej platby (SPS) zaviesť do roku 2007.

Mohli by použiť historický model SPS (platobné nároky založené na individuálnych referenčných čiastkach), regionálny model (nároky založené na regionálnych referenčných čiastkach) alebo kombináciu týchto dvoch prístupov.

ČŠ mali možnosť ponechať niektoré zvláštne priame pomoci spojené s produkciou (čiastočne viazaná pomoc) tam, kde to bolo považované za nevyhnutné, aby sa zaistila minimálna úroveň výrobných činností a aby sa vytvárali výhody pre životné prostredie. Mohli si tiež ponechať až 10 % zo zložky maximálnej národnej úrovne pomoci na poľnohospodárske činnosti, ktoré sú dôležité pre životné prostredie, zlepšenie kvality a pre uvedenie poľnohospodárskych produktov na trh (článok 69 nariadenia Rady (ES) č. 1782/2003).

Historický aj regionálny prístup neviazania platieb s produkciou splňajú cieľ umožniť poľnohospodárom rozhodnúť sa, čo chcú vyrábať namiesto toho, aby bol tento výber usmerňovaný prostredníctvom pomoci spojenej s produktom. Avšak

individuálna výška pomoci pri oboch prístupoch je v súčasnosti, hoci v inej miere, založená na úrovniach produkcie v minulosti a časom bude stále ťažšie odôvodniť rozdiely v tejto pomoci, a to najmä pri historickom modeli. Javí sa teda vhodné umožniť ČŠ, aby v období rokov 2009 až 2013 prispôbili nimi vybraný model prístupu založenému na jednotnejšej sadzbe. Na základe týchto skutočností by sa malo zväziť aj to, či členské štáty, ktoré v súčasnosti uplatňujú SAPS, v tom budú môcť pokračovať do roku 2013.

Navyše, keďže medzičasom sa už SPS vzťahuje na viac odvetví a vzhľadom na získanú skúsenosť s fungovaním režimu, niektoré vykonávacie rozhodnutia a pravidlá sa javia ako zbytočne nepružné a zložité.

KZS je práve príležitosťou navrhnúť zmeny, ktorými sa, bez toho, aby bola zmenená základná štruktúra systému, upraví a zjednoduší jeho implementácia.

2.2. Vymedzenie rozsahu krížového plnenia

Systém krížového plnenia, na základe ktorého sa znižujú platby poľnohospodárom, ktorí nedodržiavajú štandardy EÚ týkajúce sa poľnohospodárskej činnosti, je a zostane hlavným prvkom SPP. Skúsenosť však ukázala jasnú potrebu jeho zjednodušenia.

Na základe záverov Rady, ktorými bola nedávno potvrdená správa Komisie o krížovom plnení z marca 2007, sa už tento proces začal. Návrhy na zlepšenie kontroly a aspektov sankcií tohto režimu sa už v rámci legislatívneho postupu prejednávajú a mali by nadobudnúť účinnosť v roku 2008/2009. Navyše, práve sa pracuje na ďalších prvkoch na zjednodušenie režimu krížového plnenia, ktoré sa v rámci KZS využijú.

Správa Komisie sa však nevzťahovala priamo na rozsah krížového plnenia. Aby krížové plnenie zostalo naďalej vhodným nástrojom, musí odrážať požiadavky spoločnosti a musí vytvoriť rovnováhu medzi nákladmi a prínosmi všetkých požiadaviek. Prínos krížového plnenia ako účinného mechanizmu na podporu udržateľného poľnohospodárstva je posilnený správnym zacielením Základných požiadaviek týkajúcich sa správy (Statutory Management Requirements – SMR) a Dobrých poľnohospodárskych a environmentálnych podmienok (Good Agricultural and Environmental Conditions – GAEC).

Podľa mandátu Rady a vzhľadom na potrebu zjednodušenia sa KZS zameria na rozsah krížového plnenia v nasledujúcich oblastiach:

- vymedzenie SMR vylúčením ustanovení, ktoré priamo nesúvisia so stanovenými cieľmi krížového plnenia;
- preskúmanie a v prípade potreby zmena a doplnenie súčasného zoznamu SMR a GAEC, aby sa zlepšilo dosahovanie cieľov krížového plnenia.

2.3. Čiastočne viazaná pomoc

Keďže do SPS je zapojených viacero odvetví, je čiastočne viazaná pomoc z pohľadu výrobcov, vzhľadom na rozsah nedávnych reforiem, čoraz menej dôležitá. Úplné oddelenie platieb od produkcie znamená pre výrobcov rovnaký a v dôsledku flexibility produkcie pravdepodobne aj lepší stav a odstraňuje zložitosť a administratívne výdavky súvisiace so súbežným fungovaním dvoch systémov. Týka sa to najmä odvetvia plodín na ornej pôde.

Avšak, čiastočne viazaná pomoc si môže, minimálne nateraz, uchovať istý význam v niektorých regiónoch, v ktorých je úroveň produkcie celkovo nízka, ale z hospodárskeho hľadiska alebo z hľadiska životného prostredia významná (ako sú dojčiacie kravy v regiónoch s extenzívnym chovom hovädzieho dobytku).

Na to či, do akej miery a dokedy sa má čiastočne viazaná pomoc zachovať, by sa malo nazerať len v regionálnej súvislosti. Komisia navrhuje analýzu jednotlivých prípadov, aby sa zistili potenciálne riziká spojené s prechodom k úplnému neviazaniu (oddeleniu platieb od výroby) a možné alternatívy.

2.4. Maximálna a minimálna výška pomoci

Otázka prerozdelenia pomoci nie je pre SPP nová, nedávno však bola zdôraznená v rámci iniciatívy za transparentnosť, ktorou sa navrhuje uverejňovanie príjemcov prostriedkov EÚ. Zavedením SPP sa prerozdeľovanie platieb viac zviditeľnilo a tak sa znovu ozývajú požiadavky, aby bola výška pomoci, ktorú obdrží len malý počet veľkých poľnohospodárskych podnikov, obmedzená. Navyše, implementácia SPS jasne ukázala, že medzi mnohými poľnohospodármi, ktorí dostávajú malé čiastky, často nižšie ako sú administratívne náklady na ich správu, sú príjemcovia, ktorí nie sú naozaj poľnohospodármi.

V rámci KZS by bolo vhodné zvážiť možnosť zavedenia určitej formy obmedzenia platieb a to pri maximálnej aj minimálnej výške:

- Pokiaľ ide o vyššiu úroveň platieb, Komisia sa domnieva, že riešenie by sa mohlo nájsť v modeli, pri ktorom sa výška pomoci postupne znižuje s nárastom celkovej výšky platieb pre jednotlivých poľnohospodárov, pričom sa určitá miera pomoci zachová aj napriek vysokej úrovni celkových platieb¹. Obmedzenia zohľadnia potrebu zaistiť hospodársku udržateľnosť vaľkých poľnohospodárskych podnikov a zabránia obchádzaniu týchto opatrení rozdelením podnikov;
- Pri malých čiastkach sa môže zaviesť minimálna výška ročných platieb a/alebo sa môže zvýšiť minimálna požadovaná plocha tak, aby to nemalo dosah na skutočných poľnohospodárov.

Takto získané úspory by mali zostať v tom istom ČŠ a mohli by sa použiť pri nových výzvach, najmä v rámci revidovaného článku 69 nariadenia (ES) č. 1782/2003.

3. CHOPÍŤ SA NOVÝCH PRÍLEŽITOSTÍ A LEPŠIE REAGOVAŤ NA OČAKÁVANIA TRHU

3.1. Úloha intervencie na trhu a riadenie ponuky

V minulosti bola potreba reformovať mechanizmy intervencie spojená s vývojom na svetových trhoch a akékoľvek prípadné zásoby sa museli odstrániť, aspoň čiastočne, prostredníctvom vývozu. Realita globalizácie a EÚ s 27 ČŠ vyžaduje úvahu nad zostávajúcimi nástrojmi „starej SPP“ (napr. kvóty, verejná intervencia, cenová podpora a náhrady), a to najmä vzhľadom na súčasné strednodobé perspektívy na trhoch, ktoré sú obzvlášť priaznivé na trhu s obilninami a mliekom.

Preto sa nastoľuje otázka ako vytvoriť správny systém intervencie – taký, ktorý by fungoval ako záchranná sieť a ktorý by fungoval aj bez využitia dotovaných predajov (či už na vnútornom alebo na medzinárodnom trhu). Keďže účinná hospodárska

¹ Napríklad: Platby nad 100 000 EUR znížené o 10 %, platby nad 200 000 EUR znížené o 25 % a platby nad 300 000 EUR znížené o 45 %.

súťaž na poľnohospodárskych trhoch zostáva jedným z cieľov SPP, Komisia zamýšľa preskúmať, či existujúce nástroje na riadenie ponuky spĺňajú nejaký teraz platný účel, alebo či len jednoducho spomaľujú schopnosť poľnohospodárstva EÚ reagovať na signály trhu.

Navyše, Komisia zamýšľa podrobne monitorovať súčasnú situáciu na trhu a analyzovať, či ide o krátkodobý dôsledok zlej úrody v rokoch 2006/2007 alebo o náznaky dlhodobých trendov, ktoré by mohli spôsobovať tlak na poľnohospodárske trhy a na stav ponuky. Na základe tejto analýzy Komisia rozhodne, či je vhodné navrhnuť nové opatrenia.

3.2. Intervencia v odvetví obilnín

V súlade poverením, vydaným nedávnym rozhodnutím Rady, práve prebieha podrobné preskúmanie systému intervencie v odvetví obilnín so zreteľom na rast trhu s biopalivami a na potenciálny dosah zvýšeného dopytu po obilninách.

Rozhodnutie z roku 2007 znížiť intervenciu na kukuricu bolo potrebné, pretože sa intervencia používala v rozpore s jej hlavným cieľom a to pôsobiť ako záchranná sieť. Toto môže viesť k relatívnej strate konkurencieschopnosti v prípade jačmeňa a pravdepodobne aj pri mäkkej pšenici a k zvýšeniu rizika, že sa zväčšia verejné zásoby týchto obilnín.

Preto sa rozšírenie modelu reformy intervencie na kukuricu aj na ďalšie krmné obilniny javí v súčasných podmienkach ako najlepšie riešenie. Umožnilo by Komisii reagovať v krízových situáciách, ale tiež poľnohospodárom prispôbovať produkciu cenám na trhu. Zachovanie intervencie pre jedinú obilninu (chlebovú pšenicu) by vytvorilo primeranú záchrannú sieť, aby ďalšie obilniny našli svoju prirodzenú cenovú hladinu.

3.3. Vyňatie pôdy z produkcie (set-aside): zrušiť riadenie ponuky, posilniť prínosy pre životné prostredie

Vyňatie pôdy z produkcie bolo zavedené s cieľom znížiť produkciu obilnín v EÚ v období, keď sú zásoby veľké a umožniť trhu EÚ s obilninami, aby sa prispôbil podmienkam na svetovom trhu. Táto úloha stratila v dôsledku vývoja na trhu a zavedenia SPS význam.

Predvídateľná situácia s dopytom a ponukou obilnín vrátane dopytu spojeného s plnením cieľa v oblasti biopalív, ktorý nastolila EÚ, hovorí v prospech opätovného využívania pôdy, ktorá je v súčasnosti vyňatá z produkcie prostredníctvom režimu povinného vyňatia z produkcie.

Avšak trvalé zrušenie vyňatia z produkcie by vyžadovalo podniknúť kroky na to, aby boli prínosy pre životné prostredie, ktoré pramenia zo súčasného režimu, zachované. Jedným z riešení by bolo nahradiť ho lokálne zameranými opatreniami na rozvoj vidieka (RV) so zreteľom na skutočnosť, že agro - environmentálne podmienky sú na rôznych miestach rozmanité.

Aby sa zachovali a ešte zväčšili tieto prínosy, cieľom by bolo posilniť pomoc RV na ekologické využívanie pôdy, riadenie ekosystému a vodných zdrojov, ako je vyňatie pôdy s ohľadom na životné prostredie, ochranu pobrežných oblastí, zalesňovanie a opatrenia spojené s prispôbovaním sa zmene klímy a politiku obnoviteľnej energie a koridorov biologickej rozmanitosti.

3.4. Vyčerpanie kvót na mlieko – príprava na „hladké pristátie“

Do konca roku 2007 Komisia predloží správu, ktorá bude podrobne skúmať vývoj na trhoch s mliekom a mliečnymi výrobkami, avšak na základe vývoja na trhu od roku 2003 je už teraz jeden všeobecný záver jasný. Dôvody, pre ktoré boli kvóty EÚ na mlieko zavedené, už nie sú aktuálne.

Namiesto riešenia situácie, keď ponuka hlavných surovín rástla a dopyt stagnoval, dnes čelíme narastajúcemu dopytu po produktoch s vysokou hodnotou (najmä pri syroch a čerstvých mliečnych výrobkoch) a to na vnútornom aj medzinárodnom trhu, vysokým cenám a následnému znižovaniu významu intervencie pri masle a sušenom odstredenom mlieku.

V tejto situácii je potrebné položiť si otázku či, a ak áno, aké opatrenia by mali byť prijaté na zaistenie hladšieho prechodu k politike mlieka a mliečnych výrobkov, ktorá by bola viac orientovaná na trh ešte predtým, ako sa 31. marca 2015 kvóty na mlieko vyčerpajú.

Postupné ukončenie kvót

Z hľadiska trhu bola rozhodnutím z roku 2003 viac nezvyšovať kvóty obmedzená kapacita odvetvia viac sa zamerať na trh a zvýšiť svoju konkurencieschopnosť. Z hľadiska politiky sa režimom kvót prehĺbil rozdiel medzi odvetvím mlieka a mliečnych výrobkov a ostatnými reformovanými odvetviami poľnohospodárstva.

Ak sa pred ukončením režimu kvót v rokoch 2014/2015 nič nepodnikne, vysoké hodnoty kvót môžu zabrániť výkonnejším poľnohospodárom využívať nové príležitosti, zatiaľ čo najmenej výkonní poľnohospodári, situovaní v znevýhodnených, najmä horských oblastiach, by mohli čeliť veľkým ťažkostiam spôsobeným poklesom cien po náhlom ukončení kvót.

To vedie k záveru, že najlepším spôsobom, ako pripraviť toto odvetvie na „hladké pristátie“ pred vyčerpaním kvót je ich postupné zvyšovanie. Vhodná miera nárastu kvót sa navrhne na základe prebiehajúcej analýzy, ktorej cieľom je určiť dosah vyčerpania kvót na ČŠ a región a potrebné sprievodné opatrenia (ako sú úpravy intervencie alebo poplatky za nadprodukciu), ktoré by tento proces čo najviac uľahčili.

Opatrenia pre horské oblasti

Vo všeobecnosti sa očakáva, že postupným ukončením kvót na mlieko sa zvýši produkcia, znížia sa ceny a zvýši sa konkurencieschopnosť tohto odvetvia. Zároveň sa očakáva, že niektoré oblasti, predovšetkým horské, ale nielen tie, budú čeliť ťažkostiam s udrжанím minimálnej miery produkcie.

Niektoré z týchto problémov by sa dali riešiť pomocou opatrení na rozvoj vidieka, ktoré sa zameriavajú na pridanú hodnotu mliečnych výrobkov. Avšak, vzhľadom na to, že politiky RV nie sú určené na udržanie produkcie, je potrebné nájsť iné riešenie, ako prispôsobiť horské oblasti na „mäkké pristátie“ po vyčerpaní kvót. Jednou z možností by mohlo byť vytvorenie zvláštnych podporných opatrení podľa revidovaného článku 69 nariadenia (ES) č. 1782/2003. To by vyžadovalo zmierniť súčasné pravidlo, že takéto opatrenia sa môžu uplatňovať len na úrovni odvetvia.

Na zhrnutie: v rámci vyčerpania kvót na mlieko by sa kontrolou zdravotného stavu mali:

- navrhnuť zvýšenia kvót potrebné na prípravu „hladkého pristátia“ po ukončení kvót v rokoch 2014/2015;
- identifikovať akékoľvek požadované zmeny v ostatných nástrojoch politiky v oblasti mliekarstva, ktorými by sa tento prechod zjednodušil;
- navrhnuť opatrenia, ktoré by zmiernili negatívny dosah v špecifických oblastiach.

3.5. Ďalšie opatrenia na riadenie ponuky

V sérii iných, väčšinou malých odvetví (suché krmivo, škrob, ľan a konope) tiež existujú opatrenia na riadenie ponuky a platby spojené s produkciou. KZS bude zahŕňať podrobné zhodnotenie účinnosti takýchto opatrení a ich dlhodobej užitočnosti.

Tým sa zostaví zoznam opatrení a vhodného načasovania pre presun zostávajúcich platieb spojených s produkciou do SPP. Preskúma sa tiež, či by v niektorých prípadoch, v ktorých by zachovanie istej miery pomoci mohlo byť potrebné na zachovanie prínosov z produkcie pre regionálne hospodárstvo, nebolo možné dosiahnuť inak.

4. REAKCIA NA VÝZVY

4.1. Riadenie rizík

Neviazaná pomoc pre producentov prerušením väzby medzi výškou poľnohospodárskych platieb a množstvom produkcie umožňuje poľnohospodárom lepšie sa prispôbiť *očakávaným* rizikám, napríklad presmerovaním ich produkcie z málo rentabilných trhov na rentabilnejšie trhy. Neviazanie platieb (oddelenie platieb od produkcie) zároveň umožňuje producentom zmierniť *nepredvídané* riziká.

Avšak, zmeny v tradičných trhových nástrojoch a posun k priamej podpore výrobcov urýchlili debatu o rôznych spôsoboch riadenia rizík, vrátane rizík spojených s cenou a výrobou (napr. riziká spojené s počasím alebo zdravotné riziká), ktoré sú považované za dva hlavné zdroje odchýlok v príjmoch.

Na základe diskusie Rady v roku 2005 Komisia pokračovala vo svojich úvahách o riadení rizík, založenom na internej a externej analýze, zatiaľ čo medzičasom bola v reforme v odvetví ovocia zavedená pomoc Spoločenstva na riadenie rizík tým, že organizáciám producentov sa umožnilo, aby sa rozhodli, či takéto opatrenia začlenia do svojich programov. Navyše, návrh Komisie o reforme vo vinárskom odvetví predpokladá opatrenia na riadenie rizík prostredníctvom národných obálok.

Analýza Komisie a názor odborníkov ale naznačujú, že zoznam rizík a ich rozsah sa menia a zahŕňa toľko neistôt, že v tomto štádiu, minimálne dovedy kým bude intervencia slúžiť ako záchranná sieť, by riešenie na úrovni celej EÚ (založené na jednotnom princípe) nebolo vhodné.

Navyše by bolo treba povzbudiť ČŠ v používaní nástrojov na RV, pretože práve druhý pilier môže lepšie poskytnúť ciele riešenia. Nie všetky ČŠ, nie všetky odvetvia a čo je ešte dôležitejšie, dokonca nie všetky regióny a odvetvia v tom istom ČŠ čelia rovnakým trhovým rizikám alebo rizikám spojeným s počasím. Je vhodné umožniť ČŠ, regiónom alebo zoskupeniam producentov vyhodnotiť, prostredníctvom opatrení druhého piliera, svoje vlastné riziká a riešenie, ktoré uprednostňujú.

Preto sa Komisia domnieva, že pri KZS by bolo vhodné:

- rozšíriť používanie časti úspor z modulácie na zavedenie opatrení na riadenie rizík v rámci politiky RV, za predpokladu, že tieto opatrenia spĺňajú kritéria „green box“;
- preskúmať podľa jednotlivých prípadov potrebu dodatočných opatrení v kontexte budúcich úprav v trhových mechanizmoch a neskôr pokračovať všeobecnejším preskúmaním riadenia rizík pre obdobie po roku 2013.

4.2. Zmena klímy, bioenergia, hospodárenie s vodou a biologická rozmanitosť

V oblasti zmeny klímy, bioenergie a biologickej rozmanitosti spočívajú pre EÚ tri nové dôležité výzvy. Rozhodujúcu úlohu spomedzi týchto troch výziev má zmena klímy, ktorá ovplyvňuje vývoj v dvoch zvyšných oblastiach.

Poľnohospodárstvo EÚ prispelo k zmierneniu účinkov **zmeny klímy** tým, že znížilo emisie so skleníkovým efektom viac ako ostatné odvetvia. Je to spôsobené najmä zlepšením metód produkcie (napr. efektívnejšie využívanie hnojív) a znížením množstva hovädzieho dobytku. V rámci globálnej stratégie EÚ pre znižovanie emisií však bude musieť odvetvie poľnohospodárstva v budúcnosti prispievať viac.

Poľnohospodárstvo EÚ je veľmi vystavené aj zmene klímy. Neistota spojená so zrážkami, extrémnymi klimatickými javmi, úrovňami teplôt, dostupnosťou vody a podmienkami pôdy je zdrojom mnohých starostí. V dôsledku toho je potrebné vylepšiť postupy na prispôbenie sa. Najnovšia Zelená kniha o prispôbovaní sa zmene klímy vyzýva, aby poľnohospodárstvo EÚ viac prispievalo k zmierneniu účinkov zmeny klímy.

Plán EÚ pre obnoviteľnú energiu nastolil naliehavé ciele v oblasti podielu **biopalív** (10 %) a obnoviteľnej energie (20 %) na celkovej spotrebe palív a energie do roku 2020. Tieto ciele sú úzko spojené s cieľmi na zmiernenie zmeny klímy a pravdepodobne budú mať veľký dosah na poľnohospodárstvo EÚ. Bez ohľadu na tieto ciele hlavnou úlohou európskeho poľnohospodárstva zostáva produkcia potravín a krmív.

Ako už bolo uvedené v Oznámení Komisie o nedostatku vody a suchách z júna 2007, KZS je príležitosťou preskúmať, ako by sa ďalšie otázky spojené s hospodárením s vodou mohli začleniť do relevantných nástrojov SPP. Pre poľnohospodárstvo EÚ je dôležité mať udržateľné **hospodárenie s vodou**, v opačnom prípade sa citeľne zvýši tlak na množstvo a kvalitu vody pre poľnohospodárstvo.

Okrem toho, zastavenie poklesu biologickej rozmanitosti zostáva hlavnou výzvou a so zmenou klímy a dopytom po vode sa táto výzva zväčšuje. Členské štáty sú odhodlané zastaviť pokles biologickej rozmanitosti do roku 2010, ale je nepravdepodobné, že tento cieľ dosiahnu a kľúčovú úlohu v ochrane biologickej rozmanitosti zohráva poľnohospodárstvo.

V rámci KZS sa ponúkajú mnohé možnosti, ako sa k týmto novým výzvam postaviť:

- posilnením existujúcich opatrení na RV by bolo možné podporiť opatrenia na zmiernenie zmeny klímy a prispôbenie sa jej, na zlepšenie hospodárenia s vodou, poskytovanie environmentálnych služieb v oblasti bioenergie a na ochranu biologickej rozmanitosti;
- ciele v oblasti zmeny klímy a lepšieho hospodárenia s vodou by sa dali dosiahnuť aj krížovým plnením buď prostredníctvom SMR alebo GAEC;

- ak chceme reagovať na nové environmentálne výzvy a výzvy v oblasti produktivity vrátane druhej generácie biopalív, dôležité sú výskum a inovácie. navyše podnety na vývoj druhej generácie biopalív by mali byť posilnené v rámci opatrení na RV;
- malo by sa preskúmať, či je vzhľadom na nové podnety pre produkciu biomasy súčasný režim podpory pre energetické rastliny z pohľadu nákladov ešte efektívny (povinné ciele v oblasti energie a vysoké ceny).

4.3. Posilnenie druhého piliera

Na základe nových výziev prameniacych z otázok uvedených v tomto Oznámení je potrebné ďalšie posilnenie druhého piliera, a to najmä vo svetle súčasných obmedzení, ktorým čelia ČŠ a ktoré sú spôsobené znižovaním očakávanej pomoci na RV na základe rozhodnutia z roku 2005 o finančnom výhlade. Takéto posilnenie sa nastoľuje aj v tom prípade, ak chceme reagovať na potrebu zvýšenia úsilia v oblasti inovácie s cieľom reagovať na nové výzvy v oblasti produkcie a environmentálne výzvy, vrátane druhej generácie biopalív.

Keďže rozpočet pre SPP je už stanovený až roku 2013, prostriedky na RV možno posilniť už len prostredníctvom zvýšenej povinnej spolufinancovanej modulácie. Takéto rozhodnutie, ktoré ovplyvní všetky ČŠ, keď dosiahnu 100 % podpory EÚ, vyžaduje dodržanie súčasného prerozdelenia prostriedkov z modulácie medzi ČŠ a zohľadnenie existujúcich pravidiel. Aby sa to dosiahlo, bolo by možné:

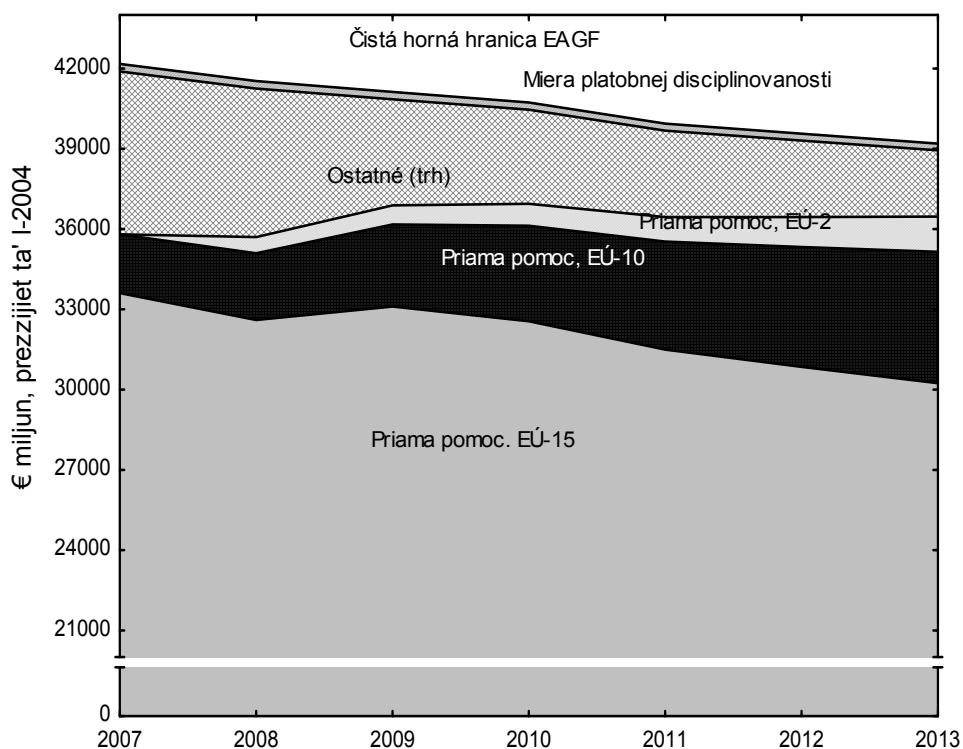
- existujúcu povinnú moduláciu v rozpočtových rokoch 2007–2013 každý rok zvýšiť o 2 %;
- analyzovať vhodné spôsoby, ktoré treba zohľadniť pri eventuálnej modulácii v EÚ – 10 pri dodržiavaní súčasného prerozdelenia prostriedkov na RV medzi ČŠ.

5. FINANČNÝ RÁMEC

Toto oznámenie spočíva na základnom finančnom princípe, že pre obdobie rokov 2010 – 2013 nebudú pre prvý a druhý pilier SPP k dispozícii žiadne dodatočné prostriedky EÚ.

V tomto rámci bude v stálych cenách horná hranica pre výdavky klesať. To znamená, že finančná disciplína by mala byť uplatniteľná pre poľnohospodárov počas obdobia, hoci kratšieho ako sa predpokladalo, kým trhové ceny ostanú na vysokej úrovni.

Ako znázorňuje nižšie uvedený graf, čistá horná hranica výdavkov prvého piliera v stálych cenách roku 2004 klesá a zároveň bude EÚ – 12 v súlade so zmluvami o pristúpení požadovať neustále rastúce čiastky pre priamu pomoc.

6. ZÁVERY

Počas rokov 2007 a 2008 Komisia vypracuje svoj prístup k preskúmaniu rozpočtu 2008/2009 tak, ako je to uvedené v oznámení „Reformujeme rozpočet, meníme Európu“. Kontrola zdravotného stavu predstavuje prípravnú akciu v tomto rámci bez toho, aby sa anticipovali výsledky tohto preskúmania. Ide o doladenie reforiem z roku 2003 a prispieva to k diskusii o budúcich prioritách v odvetví poľnohospodárstva.

V oznámení „Príprava na kontrolu zdravotného stavu SPP“ Komisia navrhuje hlavné body úprav viacerých prvkov SPP. Tieto úpravy netvoria zásadnú reformu, ale pripravujú poľnohospodárstvo EÚ na to, aby sa lepšie prispôbilo rýchlo sa meniacemu prostrediu. Na základe záverov verejného dialógu s hlavnými účastníkmi a prebiehajúcej analýzy dosahu Komisia predloží vhodné návrhy na jar roku 2008.

S cieľom stimulovať tento dialóg Komisia plánuje zorganizovať dva semináre s hlavnými účastníkmi², ktoré budú príležitosťou začať verejnú konzultáciu o tomto oznámení.

² 6. december 2007 a 11. január 2008.